

ACC. N:R. M. 7975 : 1-7.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Håkan Ek

Härad: Haryagers

Adress: Hofsgat. Kärlinge

Socken: Kärlinge

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1869 i Löderwidinge.

Kyrkogrim, kyrkorä ö. glasorn, m. m. s. 1-7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. E. 13.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Håkan Ek

Härad: Harjagers

Adress: Olofsgatan, Kävlinge

Socken: Kävlinge

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941 Hps.

Född år 1869 i Södersvidinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

H.C. 13

- Om kyrkogrim, kyrkosa och glosoen.
1. Har hört talas om kyrkogrim och glosoen (glosuggan).
 2. Vi är här knäppast någon som känner till eller hört talas om något övernaturligt väsen i samband med kyrkan. På 1880-talet kunde äldre personer tala om kyrkogrim och glosoen.
 3. Kyrkogrim var ett slags djur men i vad skepnad vet jag inte. Glosoen hade skepnad av en sugga.
 4. Kyrkogrim vet jag ingenting om. Glosoen virade sig på kyrkogården och isynnerhet för dem som gick "ärsgång".
 5. Kyrkogrimmen var mest i kyrkan, glosoen

Skriv endast på denna sida!

utanför på kyrkogården.
6. Jag tror att de voro till för att skydda kyrkan
och kyrkogården, isynnerhet för bröttslingar
och självmördare som begravdes utanför kyrko-
gården, så att de icke gick in på den vigda
jorden när de gick upp ur graven och spökhade.
De fick nämligen icke ro i den icke vigda
jorden. ~~En~~ Kyrkogrimen skrämd folk så
de blev sjuka, glosoen sökte till att kom-
ma mellan benen på folk som gick på kyr-
kogården nattetid och så fläcka upp dem
i två halvvar. Därför var det nödvändigt
för dem som gick årsgång att ha en kypa
eller ett spö av flygrönn (flygrönn är en
vanlig rönn som stundom växer i de avatubbad
pilarna på skånska landsbygden, flygrönn
är också bra till slagruta) som var det enda
medlet att skydda sig med.

7. Någon tradition om hur dessa väsen upp-
stätt känner jag icke till. Sjelf tror jag att
då änglar och helgon inte ansågs tillräckliga
att skydda kyrkogårdens gravar och kyrkan
med sina relikier för tjurar och rånar och i-
synnerhet såkallade kloka som använde fön-
sterblå och dödsdallar till sina magiska ku-
rer när de skulle bota folk eller kreatur, så
har någon funnit på att skrämma med över-
naturliga väsen. De onda makterna kunde
de naturligtvis icke skrämma med och därför
blev det något övernaturligt jämfört med
tomtar, vättar och elvor.

8. Har inte hört någon som råkat ut för detta väsen.

10⁺ 9. Om helhsten har jag inte hört berättas.

10. Om kyrkstupsen har jag inte hört någonting.

* 9. Har inte hört något om den förste som be-
gravdes på en kyrkogård.

12. Har läst om att det i utlandet förekommit att de murat in en levande värelse.
Nu brukas att vid uppförande av kyrkor och ofentliga byggnader inmura en låda av koppar innehållande dokument, tidningar och papperingar av gånghar värde.
13. Den förste levande värelse som kom till en förut bestämd plats en bestämd tid blev inmurad.
14. Var det skulle ske i byggnaden vet jag inte.
15. Svaret med att inmura levande värelser vet jag inte. Svaret med att inmura en låda med dokument o.d. är att undersätta efterkommande som kan komma att riva byggnaden, om tiden och ändamålet med dess uppförande.
16. Att någon meniska blivit levande inmurad eller begravd känner jag icke till i Sverige.

17. Att nedgräva eller inmura levande eller dödas föremål i magiskt syfte vet jag ingenting om. Jag har hört berättas att då en gård å. nr 2 Dagstorps ombyggdes på 1850-1860 talet en snickare Jöns Nilsson född 1827, och en murare hyefstes åt att mura in en levande katt under ett fönster i bostingslängan, det var av ren slakhet och råhet, troligen därför att de ansåg sig inte blivit trakterade tillräckligt med brännvin. Egaren av gården, Hans Bengtsson, hörde att en katt fämlade sig i muren och han mistänkte att Jöns Nilsson gjort något ofog med katten, och vid tillfrågans erkände han det, varefter där blev rivet hål på muren så att katten blev befriad.

18. I mitten av 1800 talet brukade muraren, när han murat en bakugn, efter några dagar

bränna ut den d. v. s. han eldade i den så att den skulle bli riktigt torr till det var tid att baka i den. Jag har hört berättas att en murare som ~~har~~ murat en bakugn i Svorrvidinge att när han "brände ut den" gick det inte riktigt bra, och när han fått elden att "ta sig" kastade han in en levande katta i ugnen för att ^{ugnen} den skulle bli riktigt bra.

Vid anläggning av golv av stampad lera i logar lades stundom ett hästkramium eller en upp och nedvänd balja i varje hörn av logen för att det skulle bli lättare slag när man tröskade med slaga.

I slutet av 1890 talet var där ett tegelbruk i Klärlinge. En dag när maskinsten eldade i lokomobilen som drev maskineriet, att där kom en liten hund och gick och snokade, konstade han lyfte på en bakbenet

och så som brukades för red burra, att maski-
nisten, han hette Bliet, tog handen och
kastade in den i fyren. En tid efter när Bliet
skulle städa upp maskinen en morgon kunde
han inte få det att brinna ordentligt, han
tog då en kanna med fotogen och slog
in på vedens i maskinen, därvid fotogenen
antändes och lågarna slog ut så att Bliet
blev illa bränd så han måste föras till lasa-
rettet i Lund där han dog av skadorna.

Nemesis Divina.

19. Den frågan känner jag ej till.
20. Man trodde att det skulle medföra tur.
21. Om ^{grimm} härledes från grimma som är ett bindord
för terreatur vet jag inte. För som har vit teck-
ning på huvudet brukar man säga att de är
grimmiga. I Skåne vet jag ingen plats vari
namnet grim ingår. I Småland är där bland
annat Grimstifta och Grimstär.